

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 7 april 2015
(OR. en)

7737/15

INST 104
POLGEN 53

FÖLJENOT

från:	Jordi AYET PUIGARNAU, direktör, för Europeiska kommissionens generalsekreterare
inkom den:	31 mars 2015
till:	Uwe CORSEPIUS, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2015) 145 final
Ärende:	RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET Rapport om tillämpningen av förordning (EU) nr 211/2011 om medborgarinitiativet

För delegationerna bifogas dokument – COM(2015) 145 final.

Bilaga: COM(2015) 145 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 31.3.2015
COM(2015) 145 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

Rapport om tillämpningen av förordning (EU) nr 211/2011 om medborgarinitiativet

1. INLEDNING

Det europeiska medborgarinitiativet är en av de viktigaste nyheterna i Lissabonfördraget¹ och går ut på att göra medborgarna mer delaktiga i EU:s politiska process. En av de stora fördelarna med medborgarinitiativet är att det skapar kontakter med likasinnade i hela EU, och underlättar alleuropeiska debatter om frågor som uppenbarligen ligger medborgarna varmt om hjärtat. Uppskattningsvis 6 miljoner stödförklaringar har redan samlats in av organisatörer av medborgarinitiativ på olika områden, och 10 % av de registrerade initiativen har klarat av att nå gränsen på 1 miljon stödförklaringar.

Medborgarinitiativet gör det möjligt för medborgarna att vända sig direkt till EU-institutionerna med viktiga frågor på EU-nivå. Detta är tänkt att ytterligare stärka EU:s demokratiska legitimitet. Kommissionen lägger stor vikt vid medborgarinitiativet och är fast besluten att få det att fungera så att hela dess potential kan tas till vara.

Reglerna och rutinerna för medborgarinitiativ finns i en förordning² som antogs av Europaparlamentet och rådet i februari 2011 och trädde i kraft den 1 april 2012. Alla medlemsstater har genomfört förordningen³. Enligt artikel 22 i förordningen ska kommissionen senast den 1 april 2015 och därefter vart tredje år överlämna en rapport om tillämpningen av förordningen till Europaparlamentet och rådet.

Kommissionens bedömning i denna rapport bygger på synpunkter som inkommit löpande från de berörda parterna, däribland organisatörer av medborgarinitiativ⁴, direkt eller via Europeiska ombudsmannens utredning på eget initiativ, Europaparlamentets undersökning, diverse publikationer, konferenser m.m. Dessutom beaktas information och åsikter från medlemsstaterna⁵ som inkommit via kommissionens expertgrupp för medborgarinitiativet⁶.

¹ Artikel 11.4 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 24 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, som handlar om EU-medborgarskap.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 211/2011 av den 16 februari 2011 om medborgarinitiativet (EUT L 65, 11.3.2011, s. 1).

³ Några medlemsstaters genomförandeåtgärder väckte tvivel om förenligheten, som nu har lösts med undantag för två medlemsstater.

⁴ Uppgifterna om insamling av stödförklaringar bygger på enbart de tre inlämnade initiativen, eftersom de är de enda officiella uppgifter som kommissionen och medlemsstaterna förfogar över.

⁵ Med tanke på skillnaderna i medlemsstaternas praxis varierar detaljgraden i uppgifterna. Särskilt bör nämnas att medborgarinitiativet bara har varit tillämpligt i Kroatien sedan landets EU-inträde i juli 2013.

⁶ Se <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/legislative-framework> för mer information.

2. LÄGE

Ett medborgarinitiativ ska gå igenom ett antal steg. För att väcka ett medborgarinitiativ ska organisatörerna bilda en medborgarkommitté. Innan organisatörerna kan börja samla in stödförklaringar från undertecknare måste det föreslagna initiativet registreras av kommissionen. När registreringen är bekräftad har organisatörerna ett år på sig att samla in de stödförklaringar som krävs för att nå de olika trösklarna.

Sedan april 2012 har kommissionen tagit emot 51 ansökningar om registrering av föreslagna medborgarinitiativ. Av dessa registrerades 31 initiativ (16 under 2012, nio 2013, fem 2014 och ett 2015). För närvarande samlas stödförklaringar in för tre initiativ⁷.

Av initiativen har 18 nått slutet av insamlingstiden (tio andra initiativ⁸ drogs tillbaka före insamlingstidens slut). Av dessa 18 initiativ fick tre det nödvändiga antalet stödförklaringar och gavs in till kommissionen. Två av dem har redan formellt besvarats av kommissionen: *Vatten och sanitet är en mänsklig rättighet. Vatten är en kollektiv nyttinghet, inte en handelsvara!* (Right2Water) och *En av oss*. Det tredje (*Stoppa djurförsök*) håller på att handläggas av kommissionen och ska besvaras senast den 3 juni 2015 (jfr avsnitt 3 e).

Däremot uppfyllde 20 föreslagna initiativ inte kraven på registrering, och kunde därför inte registreras av kommissionen.

Registrerade						Inte registrerade
Insamling pågår	Dragits tillbaka av organisatörer	Insamling avslutad ⁹	Initiativ avslutat utan tillräckligt stöd ¹⁰	Inlämnat till kommissionen – kommissionens svar kommer	Besvarat av kommissionen	Avslag
3	10	3	12	1	2	20
31						

Sex medborgarkommittéer väckte talan i Tribunalen mot kommissionens beslut att inte registrera deras föreslagna initiativ¹¹. Medborgarkommittén för *En av oss* ifrågasatte kommissionens meddelande¹². Alla dessa mål pågår.

⁷ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/ongoing>

⁸ Fyra av dem har dragits tillbaka för omregistrering.

⁹ Kommissionen har inga officiella uppgifter om huruvida organisatörerna lyckades samla in det nödvändiga antalet stödförklaringar.

¹⁰ Kommissionen har inga officiella uppgifter om det exakta antalet insamlade stödförklaringar för dessa initiativ.

¹¹ Målen T-754/14, T-361/14, T-44/14, T-529/13, T-450/12 och T-646/13.

¹² Mål T-561/14.

Europeiska ombudsmannen har tagit emot två klagomål från organisatörer. Ombudsmannen har redan avslutat ett klagomål¹³, och konstaterat att kommissionen inte gjort sig skyldig till felaktig handläggning. Det andra ärendet handläggs fortfarande av ombudsmannen¹⁴.

3. TILLÄMPNING AV MEDBORGARINITIATIVET

Här redovisas tillämpningen av medborgarinitiativet, uppställt efter stegen i ett initiativ.

a. Medborgarkommitté

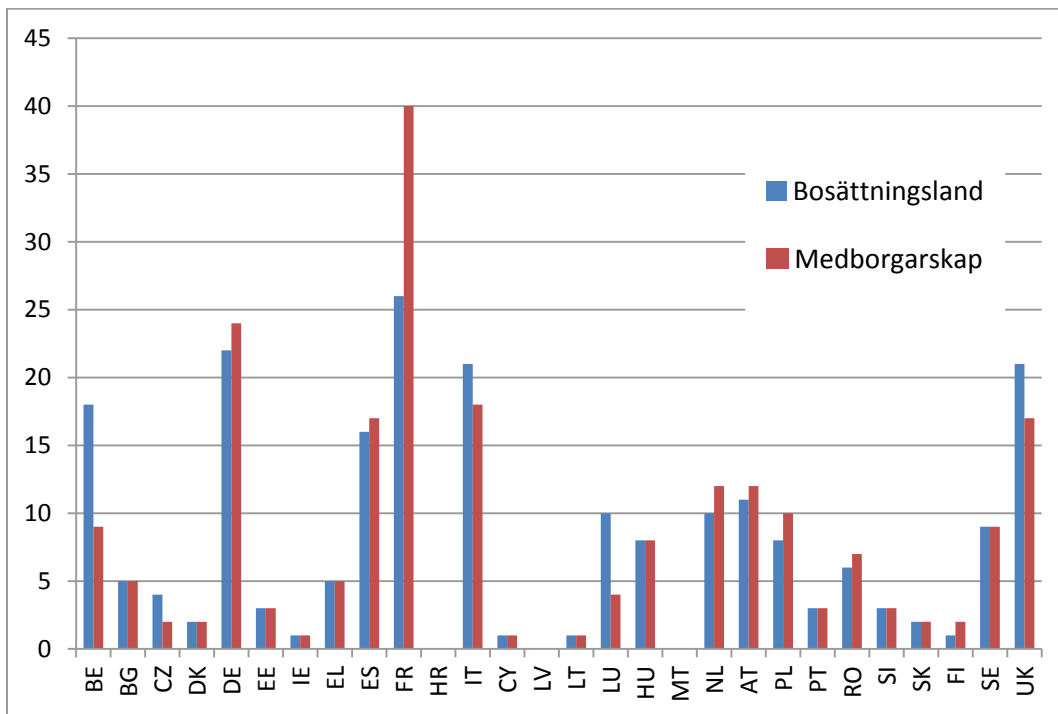
Ett medborgarinitiativ ska organiseras av en medborgarkommitté bestående av minst sju EU-medborgare, som ska vara bosatta i sju olika medlemsstater och ha åldern inne för att rösta i Europaparlamentsvalet. Bara de sju ledamöterna som krävs för att uppfylla detta villkor registreras av kommissionen.

¹³ Klagomål 2013/2071.

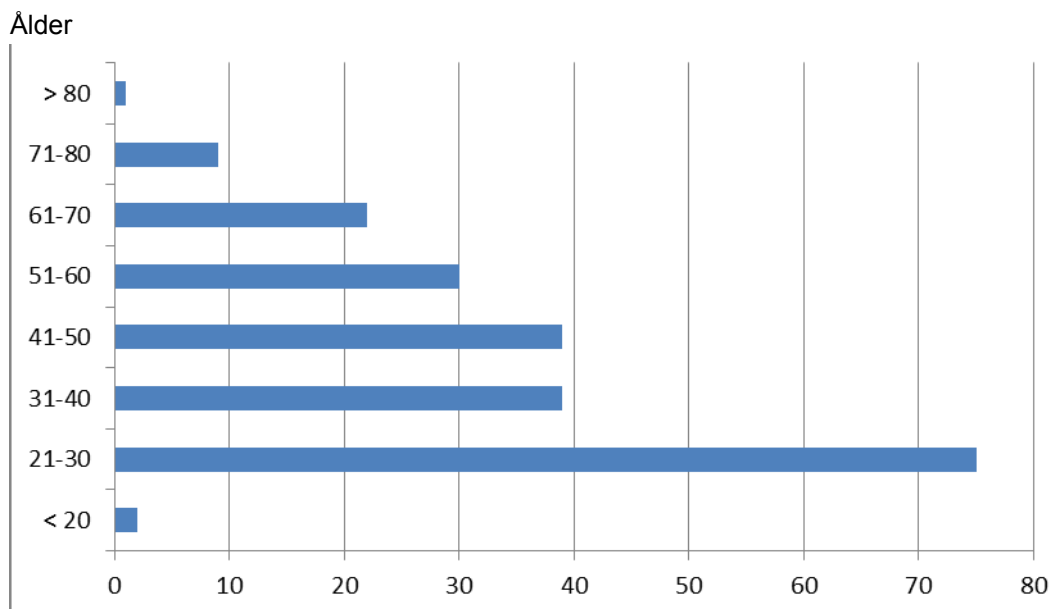
¹⁴ Klagomål 2014/402.

Statistik om medborgarkommittéernas ledamöter

– Bosättningsland och medborgarskap för de registrerade initiativens kommittéledamöter:

– Kommittéledamöternas ålder, registrerade initiativ:

b. Registrering

För att kunna registreras ska ett föreslaget initiativ uppfylla villkoren i artikel 4.2 i förordningen, nämligen att en medborgarkommitté har bildats, att kontaktpersoner har utsetts, att det föreslagna medborgarinitiativet inte uppenbart faller utanför kommissionens befogenhet att lägga fram ett förslag till unionsrättsakt för att genomföra fördragen, att initiativet inte är uppenbart otillbörligt, av okynneskaraktär eller förargelseväckande och att initiativet inte uppenbart strider mot unionens värden enligt artikel 2 i fördraget om Europeiska unionen. Det har hittills registrerats 31 föreslagna initiativ på en rad områden, bl.a. miljö, rörlighet, utbildning, utvecklingssamarbete och socialpolitik¹⁵.

Däremot kunde 20 föreslagna initiativ inte registreras¹⁶ eftersom de uppenbart föll utanför kommissionens befogenhet att lägga fram ett förslag till unionsrättsakt för att genomföra fördragen. Alla beslut om avslag på ansökan om registrering har offentliggjorts på medborgarinitiativets webbplats.

c. Insamling

Organisatorerna har tolv månader på sig att samla in stödförklaringar från och med den dag då deras föreslagna initiativ registrerades av kommissionen.

Alla EU-medborgare som är tillräckligt gamla för att rösta i Europaparlamentsvalet får ge sitt stöd till ett initiativ. Enligt förordningen ska undertecknare ha anknytning till en viss medlemsstat genom medborgarskap eller bosättning och lämna personuppgifter så att medlemsstaten kan kontrollera stödförklaringarna. Dessa krav varierar mellan medlemsstaterna¹⁷. Skillnaderna hindrar en del EU-medborgare från att ställa sig bakom ett medborgarinitiativ¹⁸. Detta har föranlett kritik och frustration hos organisatörer och undertecknare, då många av dem anser att den olika behandlingen och den stora mängd personuppgifter som en del medlemsstater kräver, ibland ett personnummer eller motsvarande, kan avskräcka medborgare från att stödja ett initiativ.

Kraven anges i bilaga III till förordningen, och kan ändras genom en delegerad akt antagen av kommissionen på begäran av den berörda medlemsstaten. Kommissionen fortsätter sina ansträngningar att uppmuntra medlemsstaterna att förenkla sina krav.

¹⁵ Hela listan finns i registret över medborgarinitiativ: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative>

¹⁶ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/non-registered>

¹⁷ Enligt kommissionens ursprungliga förslag till förordning skulle samma krav gälla i alla medlemsstater, så att alla myndiga EU-medborgare skulle kunna ställa sig bakom medborgarinitiativ. Efter förhandlingarna mellan institutionerna föreskriver dock nu förordningen olika krav i olika medlemsstater.

¹⁸ För närvarande drabbar det främst irländska och brittiska medborgare som är bosatta i Bulgarien, Tjeckien, Frankrike, Österrike eller Portugal samt utanför EU.

Flera medlemsstater har redan reagerat positivt på kommissionens maningar till förenkling. En ändring av bilaga III trädde i kraft den 8 oktober 2013 på förslag av Spanien, Irland, Frankrike, Luxemburg, Nederländerna och Slovenien. Bland annat gav Nederländerna möjlighet för nederländska medborgare utomlands att lämna stöd på ett nederländskt formulär, medan Spanien gav möjlighet för icke-spanska EU-medborgare bosatta i Spanien att lämna sitt stöd på ett spanskt formulär. Detta minskar antalet medborgare som hindras i sin rätt att stödja ett initiativ. En andra ändring, som kommissionen antog i mars 2015 och nu håller på att granskas av Europaparlamentet och rådet¹⁹, innebär enklare krav för Lettland, Malta och Sverige.

Undertecknare kan ge sitt stöd på papper eller på nätet genom formulär som följer mallen i bilaga III till förordningen. Man kan också stödja ett initiativ med hjälp av en avancerad elektronisk signatur²⁰, men det har såvitt känt ingen gjort hittills.

Omkring 55 % av stödförklaringarna för de tre initiativen *Right2Water*, *En av oss* och *Stoppa djurförsök* samlades in på nätet.

Initiativ	Stödförklaringar på papper	Stödförklaringar på nätet
<i>Right2Water</i>	Omkring 20 %	Omkring 80 %
<i>En av oss</i>	Omkring 70 %	Omkring 30 %
<i>Stoppa djurförsök</i>	Omkring 40 %	Omkring 60 %

När ett föreslaget initiativ är registrerat kan organisatörerna också förse kommissionen med översättningar av initiativet till valfria officiella EU-språk. Innan översättningarna av initiativet läggs ut kontrollerar kommissionen att det inte finns några uppenbara, betydande skillnader mellan måltext och källtext i fråga om rubrik, ämne och mål. Att en översättning läggs ut gör att organisatörerna kan använda denna språkversion för att beskriva sitt föreslagna initiativ på stödformuläret.

Sammanlagt har över 300 översättningar lagts ut i registret över medborgarinitiativ. I genomsnitt översätts ett föreslaget initiativ till elva språk. Fyra initiativ har tillhandahållit översättningar till alla officiella EU-språk. Omkring en tredjedel av översättningarna har behövt revideras (en eller flera gånger) av organisatörerna innan de offentliggjordes.

¹⁹ Parlamentet och rådet kan invända mot rättsakten i två månader efter att den antagits.

²⁰ I enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG.

Insamling på nätet

Enligt artikel 6 i förordningen ska organisatörerna bygga upp ett system för insamling på internet och få det godkänt av en behörig myndighet i den medlemsstat²¹ där de insamlade uppgifterna kommer att lagras, innan de börjar samla in stödförklaringar.

För att systemet ska bli godkänt måste man bl.a. se till att undertecknarnas uppgifter samlas in och lagras på ett säkert sätt i enlighet med de tekniska specifikationerna i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1179/2011.

Organisatörerna kan ansöka om godkännande före eller efter det att de registrerar sitt föreslagna initiativ hos kommissionen. Insamlingsperioden börjar dock i samtliga fall att löpa den dag då initiativet registreras hos kommissionen, oavsett om organisatörernas system har godkänts eller inte. För det mesta hade organisatörerna inte fått sina system godkända innan de fick sitt initiativ registrerat av kommissionen. Det fick till följd att de visserligen kunde börja samla in underskrifter på papper men att de hade mindre än tolv månader på sig för att samla in stödförklaringar på nätet. Godkännande av system innan initiativet har registrerats är ett problem av betydelse för medlemsstaternas myndigheter, eftersom de måste genomföra kontrollen utan att veta om initiativet kommer att registreras eller inte.

I enlighet med förordningen om medborgarinitiativ har kommissionen inom ISA-programmet (programmet för lösningar för att uppnå interoperabilitet mellan offentliga förvaltningar i EU)²² tagit fram programvara med öppen källkod för insamling av stödförklaringar på nätet, och den har sedan den 22 december 2011 tillhandahållits kostnadsfritt. Åtta versioner av programvaran har släppts hittills, med successiva förbättringar, nya funktioner och uppdateringar.

Organisatörerna kan använda kommissionens programvara (med eller utan ändringar) eller någon annan valfri programvara. För att bygga upp ett komplett system måste de också ha en server (som också ska följa de tekniska specifikationerna) att installera programvaran på.

Snart efter det att förordningen trätt i kraft klagade organisatörerna av de första initiativen på att det var svårt att hitta lämpliga servrar till överkomligt pris som de kunde bygga upp sina system på. Eftersom detta hindrade organisatörerna från att börja samla in stödförklaringar på nätet erbjöd sig kommissionen – utöver sina åligganden enligt förordningen – att undantagsvis stå värd kostnadsfritt för organisatörernas system för insamling.

För alla initiativ som registrerats senast den 31 oktober 2012 och för att kompensera för förseningar orsakade av dessa praktiska problem fattade kommissionen ett politiskt beslut om att undantagsvis godta stödförklaringar som samlats in fram till den 1 november 2013.

²¹ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-online-systems>

²² <http://ec.europa.eu/isa/>

Av de 31 registrerade initiativen har 21 initiativ samlat in stödförklaringar på nätet. Två av dem (*Right2Water* och *30 km/h - för bättre bruk av våra gator*) har använt privata servrar och har fått sina system godkända av den behöriga tyska myndigheten²³. Alla andra initiativ har utnyttjat kommissionens erbjudande om värdtjänster och har fått sina system godkända av den behöriga myndigheten i Luxemburg²⁴.

Alla organisatörer som samlat in stödförklaringar på nätet har använt kommissionens programvara.

d. Kontroll av stödförklaringar

I enlighet med artikel 15 i förordningen har medlemsstaterna utsett behöriga myndigheter²⁵ för kontroll av stödförklaringarna²⁶.

Alla medlemsstaternas myndigheter har ombetts att kontrollera stödförklaringar. 26 medlemsstater har kontrollerat stödförklaringarna till alla tre initiativen *Right2Water*, *En av oss* och *Stoppa djurförsök*, medan två medlemsstater bara har kontrollerat stödförklaringar för ett eller två av dem.

Totalt sett fann de behöriga myndigheterna att knappt 90 % av de här tre initiativens stödförklaringar var giltiga. Resultaten var liknande både för stödförklaringar som samlats in på papper och på nätet.

För alla tre initiativen fann de flesta myndigheterna att över 80 % av stödförklaringarna var giltiga, och det var bara en myndighet som hade ett resultat på mindre än 60 %.

Slumpvis stickprovskontroller genomfördes i 17 medlemsstater (varav fyra bara kontrollerade stödförklaringar på papper och en bara stödförklaringar på nätet). Inga nämnvärda skillnader märktes mellan de medlemsstater som tog stickprov och de som kontrollerade alla stödförklaringar.

För att hjälpa medlemsstaterna med kontrollen har kommissionen tagit fram ett kontrollverktyg inom ISA-programmet²⁷. Det bygger på ett verktyg som redan hade utvecklats av den tyska myndigheten *Bundesamt für Sicherheit in der Informationstechnik* (BSI). Hittills har bara några få medlemsstater använt verktyget.

²³ Bundesamt für Sicherheit in der Informationstechnik (BSI).

²⁴ Centre des technologies de l'information de l'Etat.

²⁵ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-verification>

²⁶ Varje medlemsstat kontrollerar stödförklaringarna i enlighet med artikel 8 i förordningen.

²⁷ <https://joinup.ec.europa.eu/software/vteci/description>

e. Inlämning och granskning av initiativ som fått tillräckligt mycket stöd

I det första initiativet, *Right2Water*, som lämnades in till kommissionen den 20 december 2013, efterlystes ”lagstiftning som förverkligar den av Förenta nationerna erkända mänskliga rättigheten till vatten och sanitet, och främjar försörjning av vatten och sanitet som oundgängliga offentliga tjänster för alla”.

I enlighet med förordningen togs organisatörerna emot av kommissionens vice ordförande med ansvar för kontakter mellan institutionerna och av företrädare för berörda generaldirektorat den 17 februari 2014. En offentlig utfrågning ägde rum samma dag i Europaparlamentet.

Kommissionens svar antogs den 19 mars 2014. Kommissionen svarar positivt på de frågor där kommissionen får agera enligt fördragen och enligt subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Som uppföljning av initiativet *Right2Water* har kommissionen gjort utfästelser på en rad områden, som nu håller på att genomföras²⁸.

Det andra initiativet *En av oss* ville att EU skulle upphöra med ”finansiering av verksamhet som förutsätter att mänskliga embryon förstörs, speciellt inom forskning, biståndshjälp och folkhälsa”.

Initiativet lämnades in till kommissionen den 28 februari 2014. Organisatörerna togs emot den 9 april 2014 av kommissionären för forskning, innovation och vetenskap och av företrädare för berörda generaldirektorat. En offentlig utfrågning i parlamentet ägde rum den 10 april 2014.

Den 28 maj 2014 antog kommissionen ett meddelande där man sade att man inte tänkte lägga fram något lagförslag, eftersom man tyckte att det räckte med EU:s gällande lagstiftning, som nyligen antagits av Europaparlamentet och rådet.

I det tredje initiativet *Stoppa djurförsök* uppmanas kommissionen att ”upphäva direktiv 2010/63/EU om skydd av djur som används för vetenskapliga ändamål, och att lägga fram ett nytt förslag i syfte att avskaffa djurförsök och istället göra det obligatoriskt, inom biomedicinsk och toxikologisk forskning, att använda uppgifter som är direkt relevanta för människor”.

Initiativet lämnades in den 3 mars 2015, och kommissionen ska svara senast den 3 juni 2015.

²⁸ Mer information: http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/followup_actions/citizens_initiative_en.htm

Undertecknarnas antal och fördelning

Right2Water:

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
40549	1406	7575	0*	1236455	516	2513	33220	58051	0*	0	65223	2924	393	13252
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Summa	
5566	18245	1635	21469	57643	3962	13964	3176	17546	20988	14589	11579	7104	1659543	

* Intyg inkomna efter tidsfristen. DK: 3495, FR: 17247.

Kursiverat: länder där gränsen nåtts (13).

En av oss:

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
5478	906	11468	7563	137874	2417	6679	52977	144827	83503	12778	623947	6407	9132	11646
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Summa	
5469	45933	23017	27271	24973	235964	65564	110405	3481	31951	1230	2468	26298	1721626	

Kursiverat: länder där gränsen nåtts (18).

Stoppa djurförsök:

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
0	12598	4075	4610	164304	2502	3333	1952	47194	61818	0	690325	533	3167	4737
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Summa	
1291	26948	1662	9909	9208	38824	11305	1645	19507	12055	12495	7661	19472	1173130	

Kursiverat: länder där gränsen nåtts (9).

Undertecknarnas fördelning visar att organisatörerna fokuserat på vissa medlemsstater (t.ex. Tyskland i fråga om *Right2Water* och Italien i fråga om *En av oss* och *Stoppa djurförsök*) för att nå gränsen på en miljon namn och samtidigt nå gränsen i sju medlemsstater. Erfarenheten visar att det hittills har varit svårt för organisatörerna att bedriva kampanjer i alla EU-länder med samma intensitet.

Inlämning till kommissionen

Det finns ingen tidsfrist i förordningen för organisatörerna att lämna in initiativet till kommissionen sedan deras stödförklaringar kontrollerats av de nationella myndigheterna. För ett initiativ har det lett till att det gick mer än ett år från det att insamlingstiden löpte ut till det att initiativet lämnades in till kommissionen.

Offentlig utfrågning i Europaparlamentet

För att följa artikel 11 i förordningen och anpassa rutinerna ändrade Europaparlamentet sin arbetsordning 2012²⁹.

Sedan dess har Europaparlamentet anordnat två utfrågningar, som redan nämnts³⁰. Där företrädde kommissionen av vice ordföranden med ansvar för kontakter mellan institutionerna (*Right2Water*) respektive forsknings-, innovations- och vetenskapskommissionären och utvecklingskommissionären (*En av oss*).

f. Insyn i finansieringen

Enligt förordningen ska organisatörerna lämna information om alla bidrag på mer än 500 euro per år och per givare. Alla uppgifter som organisatörerna lämnat finns i registret över medborgarinitiativ.

	Ingen finansiering	Total finansiering och stöd mindre än 10 000 euro	Total finansiering och stöd mer än 10 000 euro
Antal initiativ	14	9	8

De tre framgångsrika initiativen tillhör de åtta initiativ som uppgett sig ha fått över 10 000 euro i finansiering och stöd (*Right2Water*: 140 000 euro, *En av oss*: 159 219 euro och *Stoppa djurförsök*: 23 651 euro).

g. Kontaktpunkt

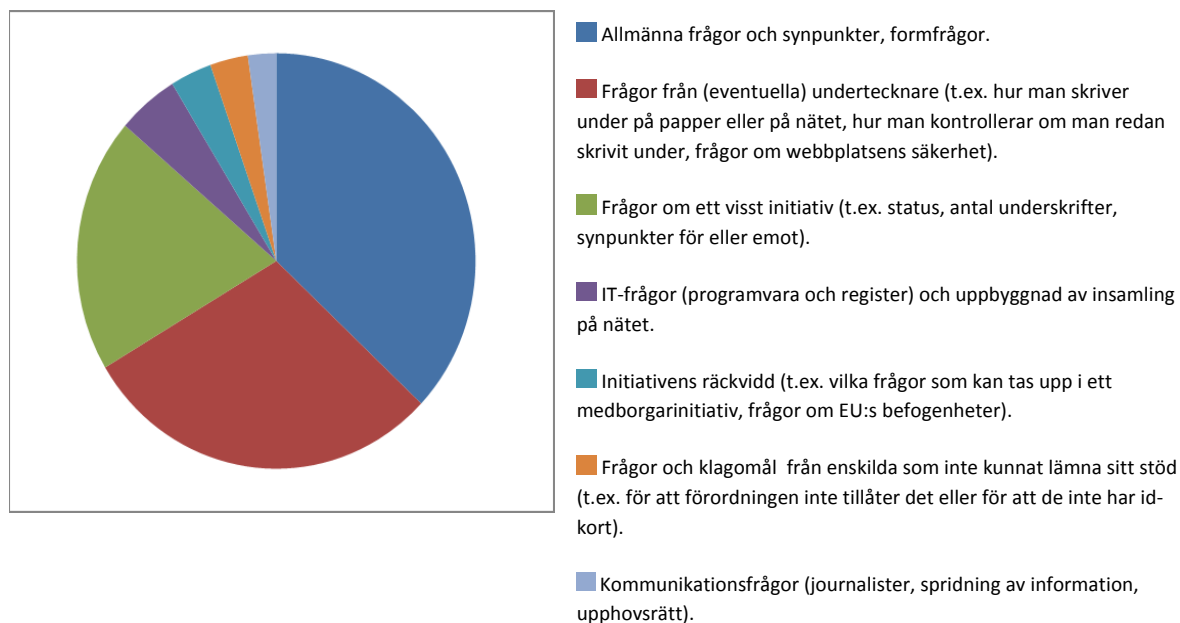
I enlighet med artikel 4.1 i förordningen har kommissionen inrättat en kontaktpunkt som lämnar information och hjälp, och är inhyst hos Europa Direkt-tjänsten. Den svarar på alla

²⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20140701+RULE-211+DOC+XML+V0//EN&navigationBar=YES>

³⁰ <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20140210IPR35552/html/The-'Right2Water'-campaign-EP-hearing-on-first-European-Citizens'-Initiative> samt <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20140407IPR42621/html/European-Parliament-hearing-on-%E2%80%9COne-of-Us%E2%80%9D-European-Citizens%E2%80%99-Initiative>

frågor från enskilda om regler och rutiner för medborgarinitiativet på alla officiella EU-språk. Kontaktpunkten har sedan april 2012 besvarat mer än 1 080 frågor.

Frågor efter typ

Genom kontaktpunkten svarar kommissionen informellt på frågor från potentiella organisatörer om bl.a. ett eventuellt medborgarinitiativ kan registreras innan en ansökan om registrering formellt lämnas in till kommissionen av organisatörerna. Kommissionen har sedan april 2012 svarat på ett femtontal frågor av den sorten. Svaren föregriper inte ett eventuellt formellt svar från kommissionen på en ansökan om registrering av ett föreslaget medborgarinitiativ.

Förutom de tjänster som tillhandahålls av Europa Direkt har även kommissionens avdelningar direkt hjälpt organisatörerna. När organisatörerna väl har fått sitt initiativ registrerat kan de direkt kontakta kommissionens avdelningar genom ett organisatörskonto på kommissionens webbplats (över 85 förfrågningar har besvarats sedan april 2012) eller e-post (omkring 125 förfrågningar). Tekniskt stöd för kommissionens programvara för namnsamling på nätet och inhysning av insamlingssystem på nätet har också tillhandahållits per e-post (nästan 300 förfrågningar) och plattformen Joinup³¹. Stöd har också tillhandahållits i särskilda möten, per telefon och per videokonferens vid behov.

³¹ <https://joinup.ec.europa.eu/software/ocs/home>

4. BEDÖMNING AV GENOMFÖRANDET

Kommissionen anser att det europeiska medborgarinitiativet har genomförts fullständigt.

Att två initiativ lyckats gå igenom alla steg i processen, från registrering och insamling av det nödvändiga antalet namn till ett formellt svar från kommissionen, att ett tredje nu väntar på svar från kommissionen och att uppföljningen av initiativet *Right2Water* pågår visar att det finns rutiner och mekanismer för att garantera att det europeiska medborgarinitiativet fungerar.

Samtidigt är kommissionen medveten om att det finns utrymme för förbättringar. De senaste tre åren har de berörda parterna nämnt olika problem med denna institutionella och juridiska nyhet, såväl tekniska och praktiska aspekter som mer politiska frågor. Kommissionen vill särskilt framhäva följande³²:

- Medborgarkommittéerna är inte juridiska personer: flera kommittéer har uppgett att de oroar sig för skadeståndsansvar och hinder för medelanskaffning och skydd av personuppgifter, särskilt som ledamöterna i kommittén ska vara bosatta i minst sju olika länder.
- Registrering: kvarstår som ett allvarligt bekymmer för organisatörerna, eftersom ett avsevärt antal föreslagna medborgarinitiativ uppenbart faller utanför kommissionens befogenhet.
- Krav på undertecknarna: medlemsstaternas olika villkor och krav på vilka personuppgifter som undertecknarna ska lämna är ett olöst problem, särskilt när medborgare berövas sin rätt att ställa sig bakom ett initiativ. Kommissionen välkomnar den konstruktiva hållningen hos de medlemsstater som hittills hörsammat kommissionens uppmaning att standardisera och förenkla sina krav på uppgifter, men mer behöver göras för att medborgarinitiativen ska bli tillgängliga för fler.
- Tid för ett medborgarinitiativ: organisatörerna uppger att den tid det tar att bygga upp ett insamlingssystem på nätet innebär att de för det mesta har mindre än tolv månader på sig att samla in stödförklaringar, och att något borde göras åt det. Att det inte finns någon uttrycklig tidsfrist för att lämna in ett framgångsrikt initiativ till kommissionen kan också skapa förvirring och oklarhet för både EU-institutionerna och allmänheten.
- Kontrollen av de översättningar av initiativen som organisatörerna tillhandahåller har visat sig svårhanterlig. Organisatörerna har haft det svårt att se till att översättningarna

³² Frågorna är uppställda i samma ordning som i avsnitt 2, och följer de olika stegen i handläggningen av ett medborgarinitiativ.

är så exakta som behövs, och detta trots att kommissionen lämnat synpunkter på de tidigare versionerna.

- För insamling av stödförklaringar på nätet innebar kommissionens erbjudande att stå värd för insamlingen att det största hindret försvann. De berörda parterna är dock fortfarande kritiska till de nuvarande kontrollernas komplexitet och är inte helt nöjda med de funktionerna i kommissionens programvara. Kommissionens värdtjänster är dessutom en tillfällig lösning, eftersom det inte föreskrivs något om det i förordningen. Flera myndigheter i medlemsstaterna är inte nöjda med organisationernas möjlighet att ansöka om godkännande av ett system innan deras initiativ har registrerats hos kommissionen. Två system har godkänts men aldrig använts, eftersom de initiativ de byggts upp för inte kunde registreras av kommissionen.

Därför beställde kommissionen nyligen en studie av medborgarinitiativ och följder för informations- och kommunikationsteknik³³, som ska tjäna som underlag för kommissionens arbete med utveckling av insamling av stödförklaringar på nätet.

- Vid ingen av de offentliga utfrågningar som Europaparlamentet anordnade inbjöds några andra parter eller experter än initiativens organisatörer att delta aktivt.

Man bör försöka att lägga upp utfrågningarna så att parter som företräder olika åsikter och perspektiv kan höras. Detta är särskilt viktigt eftersom kommissionen enligt förordningen har tre månader på sig att besvara ett initiativ, vilket är mycket kort tid och inte ger mycket utrymme för ett formellt samråd med de berörda parterna.

- Visa organisatörer och andra berörda parter anser att det finns för lite dialog och interaktion med kommissionen under de olika stegen i processen, särskilt efter det att kommissionen antagit ett meddelande om initiativet. De vill att granskningen och uppföljningen blir mer strukturerad, och att de får delta mer i den.

5. SLUTSATSER

Det är fortfarande för tidigt att uttala sig om medborgarinitiativets långsiktiga inverkan på EU:s institutioner och lagstiftningsprocess. Kommissionen har för avsikt att fortsätta att bevaka och diskutera en rad frågor på området, särskilt de som nämnts ovan, tillsammans med de berörda parterna och EU-institutionerna för att förbättra medborgarinitiativet.

Kommissionen noterar i detta avseende särskilt Europaparlamentets studie³⁴, slutsatserna i Europeiska ombudsmannens utredning på eget initiativ³⁵ och de Medborgarinitiativdagar som

³³ Studie som får stöd av ISA-programmet.

anordnats varje år sedan 2012 av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och några aktörer i det civila samhället³⁶.

Kommissionens pågående undersökning av namninsamling på nätet kommer att bidra till att forma kommissionens ståndpunkt i denna viktiga fråga, men kommissionen kommer under tiden att fortsätta tillhandahålla kostnadsfria värdtjänster till organisatörerna så länge som det behövs.

Dessa processer har bidragit till och kommer att fortsätta att bidra till EU-institutionernas pågående överläggningar om medborgarinitiativet. Kommissionen ser fram emot ingående diskussioner med lagstiftaren och Europaparlamentets betänkande på eget initiativ, som ska beakta diskussionerna vid den offentliga utfrågningen om medborgarinitiativet som anordnades av utskottet för konstitutionella frågor och utskottet för framställningar i februari 2015.

³⁴ *ECI - First Lessons of Implementation*, finns på:

[http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU\(2014\)509982](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU(2014)509982)

³⁵ OI/9/2013/TN

³⁶ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-eci-day-2014>